

LITERATURA

Historie analýzy

Knihu napsal kolektiv autorů, který vedl editor *Hans Niels Jahnke*, a vydal ji ve svém nakladatelství *Karel Vašíček* (MATH Publishing, Pardubice 2007, ISBN 978-80-903838-1-4).

Na 277 stranách formátu A4 hustého drobnotisku se před čtenářem rozklene úchvatně mohutné panorama historie matematiky. Autoři si dali tu nesmírnou práci, aby ve třinácti kapitolách podrobně zmapovali vznik a průběh jednotlivých po sobě jdoucích etap vývoje analytického myšlení. Záběrem až do dávnověké řecké antiky ukazují na konkrétních příkladech a úlohách prvopočátky evropských pokusů o úplnost jejich řešení, kdy tehdy používaná exhaustivní metoda předjímá mnohem pozdější objev a užití infinitezimálního počtu.

Namísto výčtu doslovných názvů dalších kapitol se omezíme jen na stručný, symptomatický sled objevů, resp. oborů výzkumné činnosti (spojených nerozlučně s alespoň některými zvuknými jmény), tak jak šla staletí za sebou:

- od objevitelů derivace a integrálu v 17. století (*Newton*, *Leibnitz*, *Taylor*) k algebraické analýze v 18. stol. (*Euler*, *Lagrange*),
- od vzniku analytické geometrie (*Descartes*) a mechaniky v 18. stol. k založení analýzy v 19. stol. (*Cauchy*, *Laplace*, *Gauss*, *Bolzano*, *Abel*, *Fourier*, *Weierstrass*),
- od matematické fyziky na přelomu 18. a 19. stol. (*Green*, *Poisson*, *Stokes*, *Dirichlet*, *Riemann*, *Schwarz*) ke komplexní funkci, teorii míry a integrace do

počátku 20. stol. (*Jordan*, *Borel*, *Lebesgue*) a dál k teorii množin (*Cantor*, *De-dekind*, *Frege*, *Hilbert*) a diferenciálním rovnicím (*Bernoulli*, *Liouville*, *Picard*, *Lie*, *Poincaré*),

- od variačního počtu a integrálních rovnic (*Legendre*, *Jacobi*, *Volterra*, *Fredholm*) k funkcionální analýze a teorii operátorů (*Fréchet*, *Peano*, *Schmidt*, *Riesz*, *Banach*).

Každou kapitolu provází vydatná bibliografie spolu s příslušnými odkazy též na původní zdroje.

Člověk neví, čemu se má víc poklonit a nad čím žasnout, aby vyjádřil dojem z tohoto impozantního počínu. Je to kniha, která si po právu zaslouží plný zájem a obdiv a to jak pro obrovský obsah informací, tak i způsob jejich zpracování, kdy už jen sám překlad a tisk (včetně vzorné grafické úpravy) představuje trpělivě oddanou až úmornou službu tomuto dílu, a tedy pomoc neméně hodnou uznání a úcty.

Před tímto majestátem vynaložené práce pak vylbednou případné gramatické pihy či překladatelské mouchy, které čtenář tu a tam najde a zajisté laskavě omluví tím, že je velkoryse přehledné.

Vladimír Vlček
PřF UP Olomouc

Kraus, I.: Fyzika v kulturních dějinách Evropy (Od Leonarda ke Goetheovi), Nakladatelství ČVUT, Praha 2007, 276 stran

Rozsáhlý projekt prof. I. Krause o historii fyziky v širších kulturních souvislostech pokračuje vydáním druhého dílu (první část *Fyzika v kulturních dějinách Evropy (Starověk a středověk)*, viz MFI